

Ενημερωτικό σημείωμα για τα γεγονότα του καλοκαιριού

Το παρόν ενημερωτικό αποτελεί σημείωμα των προηγούμενων ημερών και αναφέρεται στα γεγονότα που έλαβαν μέρος τους καλοκαιρινούς μήνες. Θεωρούμε σκόπιμη την προσπάθεια μιας συνολικής ενημέρωσης για το τι συνέβη καθώς αποτέλεσε το προπαρασκευαστικό έδαφος για τα γεγονότα που εξελίσσονται αυτές τις μέρες στο νησί. Καθημερινές διαμαρτυρίες από τους μετανάστες, εισαγόμενα σώματα καταστολής, εμφάνιση ρατσιστικών ομάδων και ένας νέος κεντρικός σχεδιασμός που περιλαμβάνει νέα κέντρα κράτησης, ναυλωμένα καράβια, έκτακτο πολιτικό προσωπικό για την άυξηση των ρυθμών καταγραφής, αλλά και εμπλοκή του στρατού σε θέματα διαχείρισης αποτελούν το μωσαϊκό πάνω στο οποίο εξελίσσεται και διαμορφώνεται το μεταναστευτικό ζήτημα στο νησί της λέσβου. Τις επόμενες μέρες θα υπάρξει η προσπάθεια μίας συνολικής ενημέρωσης για τα γεγονότα των ημερών αυτών...

Αφίξεις

Όπως ήταν αναμενόμενο οι αφίξεις κατά τους καλοκαιρινούς μήνες αυξήθηκαν κατακόρυφα. Πέρα από τους προφανείς λόγους των καλών καιρικών συνθηκών, πιθανή αιτία μπορεί να θεωρηθεί και η εντατικοποίηση της επιχειρήσης TRITON στην κεντρική μεσόγειο που ήρθε να σπρώξει τα μεταναστευτικά ρεύματα στις πύλες της ανατολικής μεσογείου. Η αύξηση των αφίξεων είχε ήδη αρχίσει να φαίνεται από την άνοιξη, όμως μέσα στους καλοκαιρινούς μήνες και ιδιαίτερα τον Αύγουστο κορυφώθηκε. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τις αστυνομικές αρχές[1], για το πρώτο 7μηνο του 2015 στη λέσβο, συνελλήφθησαν για «παράνομη είσοδο και παραμονή» 61.636 μετανάστες, αριθμός που αντιστοιχεί στο 39% των συνολικών συλλήψεων στην ελληνική επικράτεια. Με τα νούμερα που καταγράφονται στον τοπικό τύπο όμως, οι αφίξεις μόνο για το μήνα αύγουστο ξεπερνάνε τις 85.000. Οι αριθμοί αυτοί δεν θυμίζουν σε τίποτα οτιδήποτε άλλο έχει ξαναδεί το νησί.

Καταυλισμός Καρά Τεπέ

Από το Μάιο, είχαν αρχίσει να κορυφώνονται οι αντιδράσεις για την ολοένα και μεγαλύτερη παρουσία μεταναστών-ριών στο λιμάνι της μυτιλήνης, με το βασικό επιχείρημα που διατυπωνόταν από επαγγελματικούς συλλόγους, φορείς, και τον τοπικό τύπο να είναι ότι η εικόνα αυτή ερχόταν σε σύγκρουση με το τουριστικό προσωπείο που ήθελε να προβάλλει το νησί. Οι τοπικές αρχές ανταποκρινόμενες στις ρατσιστικές αυτές φωνές προχώρησαν στη δημιουργία ενός άτυπου προσφυγικού καταυλισμού στο χώρο του Καρά Τεπέ, 2χλμ βόρεια της πόλης της μυτιλήνης στα τέλη Μαΐου (30/05)[2]. Ο χώρος αυτός δημιουργήθηκε μετά από παρέμβαση του δημάρχου λέσβου και προοριζόταν να «φιλοξενήσει» περί τους 300 μετανάστες, σε σιηνές της πολιτικής προστασίας που προσέφερε η Περιφέρεια Β.Αιγαίου. Οι μετανάστες οδηγούνταν εκεί αφού αρχικά εγκαταστάθηκε κλιμάκιο του λιμενικού σώματος, το οποίο είναι και υπεύθυνο για την αρχική καταγραφή των συλληφθέντων μεταναστών, έτσι ώστε να μπορέσουν στη συνέχεια να οδηγηθούν στο κέντρο ταυτοποίησης της Μόριας. Αποτελεί δηλαδή μία άτυπη ανοιχτή δομή, στην οποία βρίσκονται εγκλωβισμένοι οι μετανάστες-ριες λόγω των γραφειοκρατικών διαδικασιών που χρειάζονται να περάσουν για να πάρουν το χαρτί που θα τους επιτρέψει την έκδοση εισιτηρίου για τα καράβια που θα τους μεταφέρουν στον πειραιά ή την καβάλα. Βρίσκονται στην ουσία εγκλωβισμένοι χωρίς την απαραίτητη παρουσία μπάτσων, συρματοπλέγματος, κλπ...

Αποτέλεσμα της δημιουργίας του καταυλισμού ήταν να «αποσυμφορηθεί» το κέντρο του λιμανιού της μυτιλήνης από τους μετανάστες που περίμεναν για την σύλληψη και καταγραφή τους. Όπως όμως ήταν αναμενόμενο, οι μεγάλες σε αριθμό αφίξεις και η έλλειψη οποιασδήποτε στοιχειώδους υποδομής για την παραμονή ανθρώπων στον χώρο του καρά τεπέ[3], οδήγησε στο να δημιουργηθούν στην περιοχή καταστάσεις που με τη σειρά τους οδήγησαν σε σωρεία αντιδράσεων.

Διάφορες ρατσιστικές ανακοινώσεις εμφανίστηκαν στον τοπικό τύπο ασκώντας πίεση στις τοπικές αρχές να βρουν λύση σε ένα ζήτημα που είχε δημιουργηθεί μέσα από τις καιροσκοπικές και εντελώς επικοινωνιακές κινήσεις στις οποίες είχαν προβεί.

Παράλληλα όμως, κλιμακούμενες αντιδράσεις υπάρχουν και από τους ίδιους τους μετανάστες, οι οποίοι αντιδρώντας στη συνέχιση της εξαθλίωσής τους, προχωρούν σε διαμαρτυρίες, αποκλεισμούς δρόμων αλλά και βίαια ξεσπάσματα.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες είναι αδύνατο να αποφευχθούν και οι συγκρούσεις μεταξύ τους. Συγκρούσεις που βρίσκουν κυρίως αφορμή στην προτεραιότητα που δίνουν οι αρχές στην διεκπεραίωση των απαραίτητων διαδικασιών για τους σύριους σε σχέση με όλους τους υπόλοιπους αλλά και σε φυλετικές διακρίσεις που υπάρχουν και μεταξύ τους.

Για να καμφθούν οι αντιδράσεις των λιγιστών κατοίκων της περιοχής αλλά και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκεί, αλλά μετά και από το θάνατο ενός μετανάστη στις 24 Ιουλίου[4], οι αρχές προχώρησαν σε δηλώσεις κλεισίματος του χώρου. Στην πραγματικότητα

όμως προχώρησαν απλώς σε διαχωρισμό των μεταναστών που παρέμεναν εκεί, δημιουργώντας ένα άτυπο καθεστώς διαχωρισμού των σύριων με τους υπολοίπους. Μεταφέροντας τις διαδικασίες σύλληψης και καταγραφής στο χώρο του λιμανιού της πόλης, κράτησαν το χώρο για τη φιλοξενία κυρίως των σύριων και οι υπόλοιποι παραπέμπονταν για διαμονή στους χώρους γύρω από το κέντρο κράτησης της μόριας. Με τα τεράστια νούμερα αφίξεων των τελευταίων ημερών όμως, ο σχεδιασμός αυτός έχει με τη σειρά του καταρρεύσει. Ομάδες σιγνών που στήνονται από μετανάστες έχουν αρχίσει να εμφανίζονται σε ολόένα και πιο πολλά σημεία της πόλης, με κυριότερα το λιμάνι, το πάρκο αγ. Ειρήνης και τον χώρο γύρω από το δημοτικό θέατρο.

Μόρια

Οι εγκαταστάσεις του κέντρου κράτησης έχουν δοθεί εξολοκλήρου στην κάλυψη των αναγκών του κέντρου ταυτοποίησης, πλην της μίας πτέρυγας που προοριζόταν για το ΚΕΠΥ και παραμένει κλειστή λόγω κατασκευαστικών λαθών. Το προσωπικό για τις διαδικασίες ταυτοποίησης έχει αυξηθεί μέσα στο καλοκαίρι, και υπολογίζεται ότι περνάνε 600-700 άτομα την ημέρα, ενώ κάποια δημοσιεύματα αναφέρονται σε παραλαβή νέων μηχανημάτων ταυτοποίησης τις επόμενες μέρες, που θα αυξήσουν τις υπάρχουσες δυνατότητες. Ο μέσος χρόνος παραμονής για τους μετανάστες που περιμένουν την διαδικασία ταυτοποίησή τους στο κέντρο είναι 10-15 μέρες. Πρέπει να σημειωθεί οι διαδικασίες ταυτοποίησης γίνονται σε όλες τις υπόλοιπες εθνικότητες πλην των σύριων στους οποίους οι αστυνομικές αρχές εκδίδουν υπηρεσιακά σημειώματα, για να τους επιτραπεί το ταξίδι προς την αθήνα και να ολοκληρωθεί η διαδικασία στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη. Γύρω από το κέντρο κράτησης έχει δημιουργηθεί ένας δεύτερος άτυπος καταυλισμός. Εκατοντάδες μετανάστες στήνουν σιγνές στα γύρω οικόπεδα περιμένοντας τη σειρά τους για να περάσουν από τις εν λόγω διαδικασίες. Όπως και στον καταυλισμό του Καρά Τεπέ δεν

λείπουν και σε αυτό το σημείο τα φαινόμενα εκμετάλλευσης από ντόπιους αλλά και αυτά των συγκρούσεων ανάμεσα στους μετανάστες. Λίγο πριν τη δημοσίευση του παρόντος σημειώματος έγινε γνωστός ο θάνατος μίας σομαλής μετανάστριας τη Δευτέρα 31-08 από παθολογικά αίτια. Σύμφωνα με τα δημοσιεύματα, στη γυναίκα της είχε υποδειχθεί από το ιατρικό προσωπικό του νοσοκομείου να παραμείνει κλινήρης, αλλά η ίδια επέλεξε να επιστρέψει στο κέντρο κράτησης όπου βρίσκονταν και η μητέρα και τα δύο παιδιά της, για να μην καθυστερήσει η έκδοση των εγγράφων τους.

Επιχειρήσεις αποτροπής εισόδου και επαναπροωθήσεις (Video στο blog)

Οι νέες πολιτικές ξεκίνησαν να επανεφαρμόζονται στα μέσα Ιουλίου και βρήκαν χώρο στα πρωτοσέλιδα των τοπικών εφημερίδων. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν οι δυνάμεις του λιμενικού και της Frontex[5] άρχισαν τις αποτροπές εισόδου στα σκάφη των μεταναστών που προσπαθούσαν να προσεγγίσουν το νησί, ενώ δεν λείπουν και οι αναφορές για ληστείες και επαναπροωθήσεις από άνδρες του λιμενικού αλλά και «άγνωστους κουκουλοφόρους»[6]. Οι επιχειρήσεις αυτές εξελίσσονται και σε συνεργασία με την τούρκικη ακτοφυλακή η οποία άγνωστο έναντι ποιων ανταλλαγμάτων εναντιοποίησε τις περιπολίες της στην ανατολική πλευρά των συνόρων. Ένα πιθανό αποτέλεσμα των επιχειρήσεων αυτών ήταν να οδηγηθούν αρχικά οι ροές προς άλλα σημεία εισόδου του αιγαίου οδηγώντας στα γνωστά αποτελέσματα που παρακολουθήσαμε να λαμβάνουν μέρος στην Κω. Οι αντιδράσεις και το αδιέξοδο για τη διαχείριση της κατάστασης στην Κω, αλλά πολύ πιθανόν και η δημοσιοποίηση βίντεο και πληροφοριών από τις επιχειρήσεις αυτές, οδήγησαν στη χαλάρωση, αλλά όχι τον τερματισμό, των επιχειρήσεων αποτροπής ξανά. Θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο σχετίζονται οι επιχειρήσεις αυτές, άμεσα ή έμμεσα, με την αύξηση των ναυαγίων με θύματα τον τελευταίο καιρό. Την τελευταία βδομάδα, μόνο από τις ακτές της λέσβου έχουν ανασυρθεί 4 νεκροί από τουλάχιστον 3 διαφορετικά ναυάγια, ενώ συνεχίζουν να αγνοούνται 3 άτομα.

Κανιβαλισμός...

Σημαντικός χώρος όμως στην περιγραφή του ζητήματος των μεταναστευτικών ροών που διέρχονται του νησιού, χρειάζεται να αφιερωθεί στην εκμετάλλευση που υφίστανται από ντόπιους επιχειρηματίες και μη, αλλά και στη βιομηχανία που έχει στηθεί γύρω από τις ανάγκες των ανθρώπων που φθάνουν.

Ένα φαινόμενο που αναπτύσσεται στο νησί είναι τα λεγόμενα «κοράκια». Πρόκειται για ντόπιους οι οποίοι περιμένουν στις ακτές που καταφθάνουν οι μετανάστες κλέβοντας τις μηχανές από τις βάρκες και ότι άλλο τους φαίνεται χρήσιμο. Δημοσιογραφικά άρθρα εντάσσουν πολλούς από αυτούς σε κυκλώματα που επαναπροωθούν τις μηχανές πίσω στην τουρκία για την επανάληψη του ταξιδιού. Η εμφάνισή τους δεν γίνεται με καμία μυστικότητα, αφού υπάρχει και έντονος ανταγωνισμός μεταξύ τους, και είναι ευρέως γνωστοί στην τοπική κοινωνία. Προς εκμετάλλευση των μεταναστών, προστρέχουν και πολλοί άλλοι αποκομίζοντας σημαντικά οικονομικά οφέλη είτε από την πώληση ειδών πρώτης ανάγκης σε πολύ υψηλές τιμές (νερά, σιηνές, τροφή, φόρτιση κινητών τηλεφώνων κλπ), είτε από τη μεταφορά τους από τα σημεία εισόδου[7] προς την πόλη της μυτιλήνης για τις ανάγκες καταγραφής τους.

Παράλληλα σημαντικά οφέλη αποκομίζονται και από τη βιομηχανία κράτησης, σίτισης και στέγασης. Από την πρώτη στιγμή στους προαναφερόμενους καταυλισμούς βρέθηκαν καντίνες (άγνωστο ποιες διαδικασίες ακολουθήθηκαν για να βγάλουν τις άδειες λειτουργίας τους στο χώρο), και για κάποιες από αυτές υπάρχουν αναφορές για υπερκοστολόγηση των προϊόντων που διαθέτουν. Τεράστια κέρδη όμως υπολογίζονται για τις εταιρίες που έχουν τα συμβόλαια σίτισης για τους καταυλισμούς και το κέντρο κράτησης. Αν υπολογιστεί ότι η συμφωνηθείσα τιμή είναι 7,45€ την ημέρα για κάθε πρόσωπο (χωρίς ΦΠΑ)[8], και ιδιαίτερα μέσα στον Ιούλιο και τον Αύγουστο καλούνταν να καλύψουν τις ανάγκες για μέχρι 3000 άτομα την ημέρα, είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς τα κέρδη που υπάρχουν από αυτό τον τομέα[9]. Καταγγελίες υπήρξαν και για την εταιρία ANEK, αφού στο πρώτο δρομολόγιο το οποίο και διεκπεραίωσε μεταφέροντας μετανάστες από Κω, Κάλυμνο, Λέρο και Λέσβο, χρέωσε το εισιτήριο της οικονομικής θέσης 60€ τη στιγμή που το αντίστοιχο εισιτήριο με τις υπόλοιπες εταιρίες είναι 46€ και 47€ αντίστοιχα![10] Μέσα σε όλα αυτά, νέα κονδύλια συνολικού ύψους 30 εκ. ευρώ αναμένονται να εκταμειωθούν από την ευρωπαϊκή ένωση για την κατασκευή και το εκσυγχρονισμό κέντρων κράτησης στα νησιά του Αιγαίου, με μεγάλο μέρος από αυτά να αναμένεται να κατευθυνθεί προς το κέντρο κράτησης της Μόριας.

Η ρευστότητα του πολιτικού σκηνικού στην Ελλάδα το κάνει πολύ δύσκολο στο να υπάρξουν ασφαλείς εκτιμήσεις για το τι να περιμένουμε τον επόμενο καιρό. Υπάρχουν πολλές πληροφορίες που αναφέρονται σε χιλιάδες μετανάστες που βρίσκονται στα παράλια της Τουρκίας και θα προσπαθήσουν να προλάβουν το χειμώνα και να περάσουν στην Ελλάδα, κάτι που όμως θα εξαρτηθεί κατά πολύ από τις επιχειρήσεις αποτροπής που θα αναπτυχθούν από τις λιμενικές δυνάμεις των δύο χωρών και της Frontex. Εμπόδια που έρχονται να κατασκευαστούν στη μέχρι πρότινος βασική διαδρομή των μεταναστών-ριων προς την κεντρική Ευρώπη, αλλά και αλλαγές στις πολιτικές που εφαρμόζουν διάφορες χώρες μπορεί να επιφέρουν αλλαγές στις διαδρομές που ακολουθούνται. Με ενδιαφέρον παρακολουθείται επίσης η πρόθεση της Ε.Ε και της Ελλάδας για την κατασκευή ενός hot spot κέντρου στον Πειραιά στα πρότυπα της Σικελίας, και τι μπορεί να σημαίνει αυτό για τις καταστάσεις που δημιουργούνται στα νησιά.

MUSAFERAT

Αύγουστος 2015

[1]

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=50610&Itemid=1240&lang=

[2] Ο χώρος προηγουμένως αποτελούσε εγκαταλελλημένο πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής (!),

[3] Στο χώρο στα τέλη Ιουλίου βρίσκονταν να παραμένουν παραπάνω από 3.500 μετανάστες την ημέρα, με τον καταυλισμό να έχει εξαπλωθεί στα παρακείμενα κτήματα, αλλά και πάνω στον κεντρικό δρόμο.

[4] Δημοσιεύματα αναφέρουν ότι επρόκειτο για το δεύτερο θάνατο μετανάστη στον καταυλισμό του καρά τεπέ, χωρίς όμως να έχει μπορέσει να επιβεβαιωθεί.

[5] Σύμφωνα με δημοσίευμα της Καθημερινής (28-08) «...Στο ανατολικό Αιγαίο βρίσκονται και επιχειρούν αυτές τις μέρες έξι περιπολικά σκάφη, δύο ελικόπτερα και τέσσερα βαν με θερμικές κάμερες»

[6] Στη σάμο υπήρξαν και τρεις συλλήψεις μετά από εντοπισμό τους από ελικοπτερό της Frontex με τις κατηγορίες, «Ερωτηματικά» προκαλεί πως είναι δυνατόν σε μία από τις περισσότερες εποπτευόμενες περιοχές της μεσογείου θα μπορούσαν να δρουν συμμορίες χωρίς τη γνώση των εν λόγω αρχών;;;

[7] Η αλλαγή του νομικού άρθρου που εν μέρει αποποινικοποιεί τη μεταφορά μη καταγεγραμμένων μεταναστών εφόσον αυτή γίνεται εν γνώσει των αρχών, έδωσε χώρο σε διάφορους νόμιμους και μη μεταφορείς, να χρεώνουν υπέρογκα ποσά για την μετακίνησή τους. Για παραπάνω σε σχέση με τις μετακινήσεις των μεταναστών εντός του νησιού δείτε το κείμενο της ομάδας: Ενάντια στην Ποινικοποίηση της Αλληλεγγύης

[8] Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού η προβλεπόμενη τιμή ήταν 5,88€ το άτομο ανά ημέρα. Η ίδια αυτή τιμή συνεχίζει να ισχύει και για τα περισσότερα κέντρα κράτησης αλλά και κρατητήρια τμημάτων. Όπως φαίνεται και στην επισυναπτόμενη απόφαση κατακύρωσης μειοδότη, το κατεπείγοντος του θέματος αλλά και η προσφορά από μόνο έναν υποψήφιο οδήγησε την επιτροπή να την κρίνει ως συμφέρουσα (;) αφού η αύξηση στην τιμή ήταν μόνο 27%!!!

[9] Διαμαρτυρίες ωστόσο υπάρχουν από τις εταιρίες σίτισης για τη μη καταβολή από το αρμόδιο υπουργείο των αποζημιώσεών τους από το μάρτιο.

[10] Αφότου έγινε γνωστό η εταιρία άλλαξε την τιμή στα 50€ για τα επόμενα ταξίδια που πραγματοποιεί.